

Kuusalu valla heaoluprofiil

2020

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis	4
1.1 Demograafiline olukord. Kokkuvõte	4
1.2 Rahvastiku tervise seisund. Kokkuvõte	5
1.3 Haavatavad sihtrühmad. Kokkuvõte	6
1.4 Tööturg. Kokkuvõte	6
1.5 Kuritegevus. Kokkuvõte	7
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte	8
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused	10
2.1 Turvaline elukeskkond. Kokkuvõte	10
2.2 Elukeskkond ja planeeringud. Kokkuvõte	10
2.3 Osalusvõimalused. Kokkuvõte	12
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte	13
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet	15
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused. Kokkuvõte	15
3.2 Haridusega seotud teenused. Kokkuvõte	16
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte	17
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine	19
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused. Kokkuvõte	19
4.2 Abivajavate lastega tegelemine. Kokkuvõte	20
4.3 Perede toetamine. Kokkuvõte	21
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte	22
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid	24
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine. Kokkuvõte	24
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks. Kokkuvõte	25
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte	26
Koondhinnang olukorrale	28
1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte	28
2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte	30
3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte	32
4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte	34
5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte	36
Juhised	38
Kasutatud allikad	39

Kasutatud lühendid

KOV - kohalik omavalitsus

SKA - sotsiaalkindlustusamet

SRT - sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus

MDFT - mitmedimensiooniline pereteraapia

KLAT - kinnise lasteasutuse teenus

Sissejuhatus

Koostajad

Anu Kirsman, Kuusalu Vallavalitsus

Alvi Karp, Kuusalu Vallavalitsus

Kalev Kuuspalu, Politsei-ja Piirivalveamet

Aigi Reinomägi, Kuusalu Vallavalitsus

Helle Soots, Kuusalu Vallavalitsus

Kristiina-Raivi Vilepaju. Kuusalu Vallavalitsus

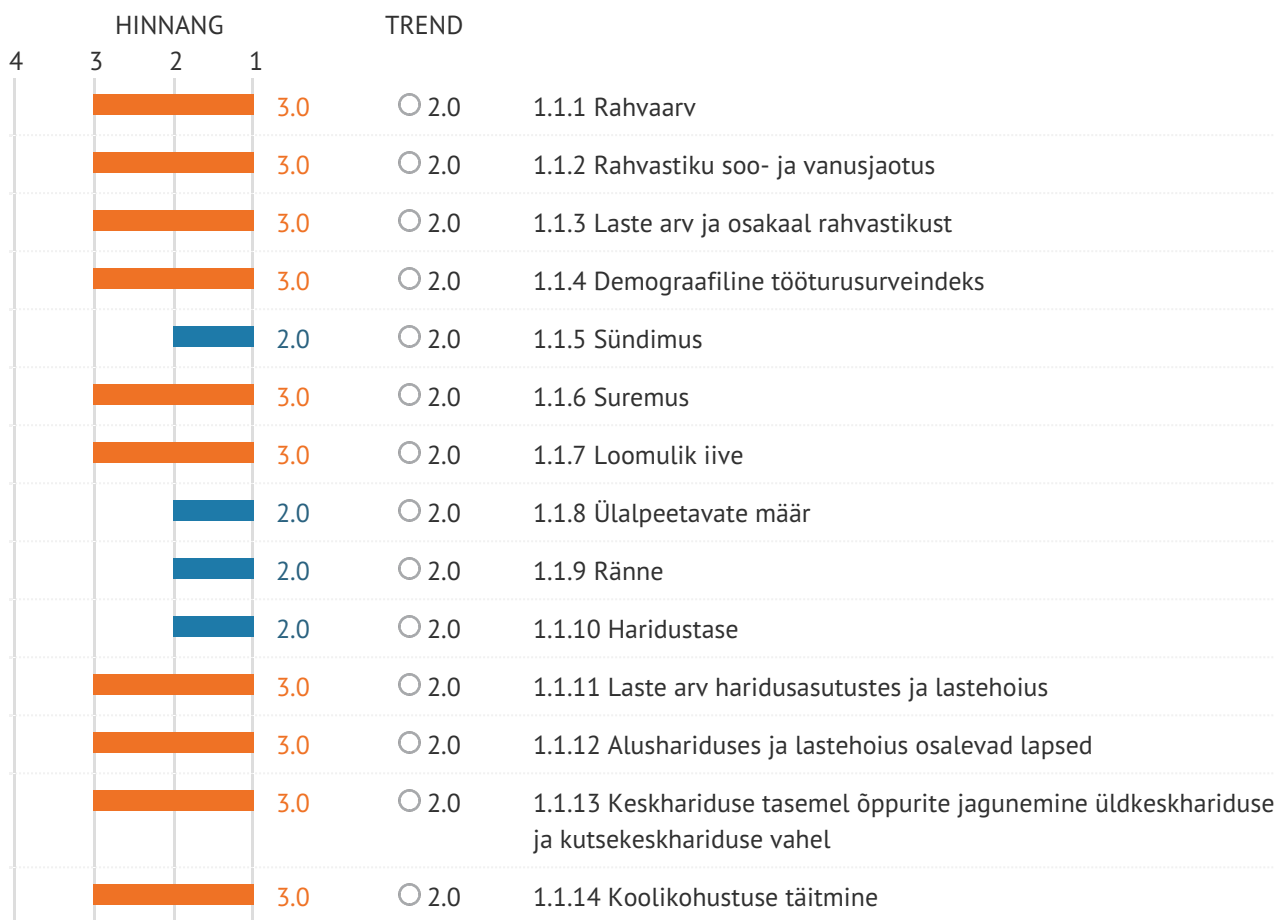
Kalli-Marion Sass, Kuusalu Vallavalitsus

Ere Uibo, Kuusalu Vallavalitsus

Küllli Schmidt, Kuusalu Vallavalitsus

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis

1.1 Demograafiline olukord. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Sünnimus on Kuusalu vallas väike, aga tõusutrendis. Laste osakaal elanike arvust võrreldes Eesti keskmisega on kõrgem. Elanikkond on vananev. Suremus pahaloomulistesse kasvajatesse ning veresoonkonnahaigustesse on kõrge, mistõttu on suurenenud ravivajadus ning vaja on tagada sotsiaaltransporditeenust laiemale hulgale kui hetkel suudame tagada.

Ülalpeetavate määr on kõrge, eriti 65+ eagrupid. Sellest tulenevalt on vaja arendada eakatele suunatud sotsiaalteenuseid (koduteenus), et tööealised saaksid osaleda tööturul. Tulevikus on suurem vajadus üldhooldusteenuse teenuskohtade järele.

Kuusalu vald asub Tallinnale lähedal ja Tallinn-Narva mnt ümbruses, mis tagab väga hea transpordiühenduse, seetõttu on rahvastiku ränne avatud. Asukoht, looduskeskkond ja haridustaristu on väga head, seetõttu lisandub pidevalt noori lastega peresid.

TUGEVUSED

- hästi toimiv haridustaristu (lasteaiakohad olemas, koolibussiringid)
- tervislike eluviise soosiv elukeskkond (ujulad,

NÕRKUSED

- ülalpeetavate kõrge määr
- madal sünnimus

loodusrajad, välijõusaalid)

- transpordiühendus (vallaliinid, õpilasliinid, tasuta ühistransport lastele ja eakatele)

- teise omavalitsuse sissekirjutusega elanike osakaal, kes periooditi tarbivad meie teenuseid, on kõrge

1.2 Rahvastiku tervise seisund. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Kuusalu valla elanike seas on tõusnud terviseteadlik käitumine, aktiivselt kasutatakse olemasolevaid terviseradasid, sportimisvõimalusi. Kuusalu valla haridusasutustes pakutakse tervislikku toitu, menüü on koostatud toitumisnõustaja soovitusel. Tervena elatud eluiga on pikem. Oluline on süstemaatiline ülevallaline terviseprojektide toetamise jätkamine.

Kasvutrendis on eluhoonete tulekahjude arv, vaja on tõsta elanike tuleohutusosalast teadlikkust läbi erinevate ennetustegevuste ja osalemise Päästeameti projektis "Kodud tuleohutuks".

TUGEVUSED

- terviseteadlik käitumine
- erinevate tervise- ja rahvaspordivõimaluste olemasolu (ujulad, spordikeskused), sh mitmekülgne rahvaspordiürituste valik
- haridusasutuste suunitlus tervise edendamisse (oma köögis toidu valmistamine jms)

NÕRKUSED

- puudub regulaarne teadlik tervisekäitumise programmide rakendamine (alkohol, tubakas)
- madal tuleohutusosalane teadlikkus
- puudub ülevaade riskikäitumiste ulatusest

Ettevõtjate Liit. Läbi erinevate projekti toetuste on võimalik alustada oma ettevõttega (Leader). Kohapeal puuduvad noorte jaoks atraktiivsed töökohad ning töökohtade valik kohapeal on piiratud.

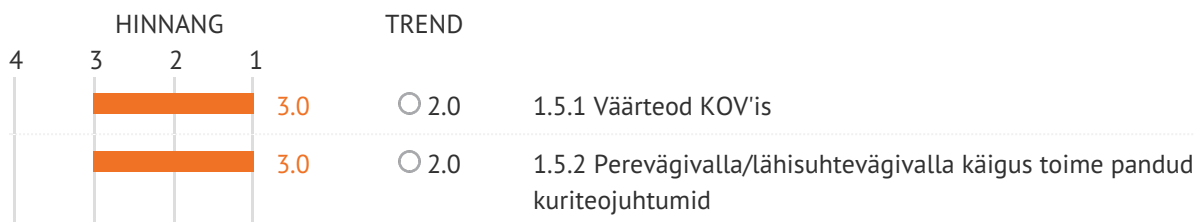
TUGEVUSED

- Tallinna lähedus
- hea transpordiühendus
- ettevõtlust toetav keskkond (Leader)

NÕRKUSED

- kohapeal on piiratud valik töökohti
- Eesti keskmisest suurem sooline palgalõhe
- puuduvad noorte jaoks atraktiivsed töökohad

1.5 Kuritegevus. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Registreeritud juhtumeid on Kuusalu vallas kohati rohkem, kuid siiski ei ole suurt muutust toimunud, pigem võib hinnata olukorda heaks. Kasvanud on lähisuhtevägivald juhtumitest teavitamine.

Paigaldatud on kaamerad Kiiu ja Kuusalu alevikes, kaamerate võrku on vaja laiendada. Toimivad naabrivalvepiirkonnad. Tänavavalgustus on paljudes külades, valgustatud kergliiklustee.

Lasteasutuste ümbruses on liikluskorraldus vaja paremini planeerida - ülekäigukohad, piirded.

Murekohaks on teenuste (viharavi, PREP) kaugus inimeste elukohast, enamik teenuseid Tallinnas.

TUGEVUSED

- Toimiv koostöö partnerite vahel.
- Kiire info vahetus ja tagasiside koostööpartneritega.
- teadlikkuse tõus LSV teatamisest

NÕRKUSED

- Hajaasustus, probleemid hajutatud.
- Teenuste kaugus.
- järjepidev ennetustöö

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
1.1 Demograafiline olukord	2.7 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
1.2 Rahvastiku tervise seisund	2.7 Pigem hea	○ 1.9 Stabiilne
1.3 Haavatavad sihtrühmad	2.3 Pigem halb	○ 1.7 Stabiilne
1.4 Tööturg	2.5 Pigem hea	○ 1.8 Stabiilne
1.5 Kuritegevus	3.0 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
Keskmine:	2.6 Pigem hea	○ 1.9 Stabiilne

Kokkuvõte:

Sündimus on Kuusalu vallas väike, aga tõusutrendis. Laste osakaal elanike arvust võrreldes Eesti keskmisega on kõrgem. Elanikkond on vananev. Suremus pahaloomulistesse kasvajatesse ning veresoonkonnahaigustesse on kõrge, mistõttu on suurenenud ravivajadus ning vaja on tagada sotsiaalteenuseid (koduteenus, sotsiaaltransporditeenus) laiemale hulgale elanikkonnast kui hetkel on suutlikkus.

Ülalpeetavate määr on kõrge, eriti 65+ eagrupid. Sellest tulenevalt on vaja arendada eakatele suunatud sotsiaalteenuseid (eelkõige koduteenus), et tööealised saaksid osaleda tööturul, mitte tegeleda abivajavate pereliikmete hooldusega. Tulevikus on suurem vajadus üldhooldusteenuse teenuskohtade järele.

Kuusalu vald asub Tallinnale lähedal ja Tallinn-Narva mnt ümbruses, mis tagab väga hea transpordiühenduse, seetõttu on rahvastiku ränne avatud. Asukoht, looduskeskkond ja haridustaristu on väga head, seetõttu lisandub pidevalt noori lastega peresid.

Kuusalu valla elanike seas on tõusnud terviseteadlik käitumine. Tervena elatud eluiga on pikem. Oluline on süstemaatiline ülevallaline terviseprojektide toetamise jätkamine.

Kasvutrendis on eluhoonete tulekahjude arv, seetõttu on vaja tõsta elanike tuleohutusosalast teadlikkust läbi erinevate ennetustegevuste ning osalemise Päästeameti projektis "Kodud tuleohutuks".

Liikumispuuetega inimeste osakaal Kuusalu vallas on tõusutrendis. Inimesed vajavad sagedamini kodukohandust, koduteenust, sotsiaaltransporditeenust. Toetada võimalust saada Kuusalu vallas kohapeal kvaliteetseid erihoolekandeteenuseid: IET - igapäevaeltu toetamise teenus, TET - toetatud elamise teenus, PKT - pikaajaline kaitstud töötamise teenus, TTT - töötamise toetamise teenus. Arendamist vajab sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus tööealistele. Vajadus eestkostespetsialisti järele, kes tegeleks 50 eestkostetava ja 20 füüsilisest isikust eestkostja nõustamisega.

Abivajavate laste osas on paranenud varajane märkamine. Suurenenud on suunamine sotsiaalse rehabilitatsiooni

teenusele, mille on tinginud võimalus saada teenust Kuusalu vallas kohapeal. Toimib hea võrgustikutöö abivajavate laste osas. Paranenud on lapsevanemakoolituse kättesaadavus, aga tagada on vaja selle järjepidevus ja regulaarsus. Hooldusperede vajalikkuse teadvustamisega on vaja järjepidevalt tegeleda, samuti arendada nende ümber toetusvõrgustik, et pered ei jääks oma muredega üksi.

Tööturgu toetab soodsas ettevõtluskeskkonna olemasolu. Plirkonnas on palju keskmise suurusega ja väikeettevõtteid. Võimalus osaleda ettevõtluskoolitustel, et tegeleda ise ettevõtlusega. Tegutseb Kuusalu Ettevõtjate Liit. Läbi erinevate projekti toetuste on võimalik alustada oma ettevõttega (Leader). Kohapeal piiratud valik töökohti ning noorte jaoks atraktiivsete töökohtade puudumine.

Registreeritud kuritegevust on kohati rohkem, kuid siiski ei ole suurt muutust toimunud, pigem võib hinnata olukorda heaks. Kasvanud on lähisuhtevägivalla juhtumitest teavitamine.

Paigaldatud on kaamerad Kiiu ja Kuusalu alevikes, kaamerate võrku on vaja laiendada. Toimivad naabrivalvepiirkonnad. Tänavavalgustus on paljudes külades, valgustatud kergliiklustee.

Lasteasutuste ümbruses on liikluskorraldus vaja paremini planeerida - ülekäigukohad, piirded.

Murekohaks on teenuste (viharavi, PREP) kaugus inimeste elukohast, enamik teenuseid Tallinnas. Valdkonnaülene ennetustöö ja koostööprojektid vajavad arendamist.

Vajadus on sotsiaalteenuste arendamise ja lisa tööjõu ressursi järele - peretugiisik, koduteenuse osutajad, eestkostespetsialist.

TUGEVUSED

- tervislikud eluviisid
- teenuste lai valik erivajadustega lastele, koostöö, erihoolekandeteenused
- madal kuritegevus

NÕRKUSED

- statistiline ülevaade ja valdkonnaülene ennetustöö täiskasvanutele puudulik (nt alkohol, tubakas, narkootilised ained)
- täiskasvanute teenuste valik ja kättesaadavus piiratud, koostöö eri valdkondade vahel killustatud
- madal sündimus

2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused

2.1 Turvaline elukeskkond. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Toimib regulaarne ennetustöö lastele vee-, liiklus- ja tuleohutuse teemadel. Kuritegevus on madal. Toimib hea koostöö erinevate osapoolte (KOV, pääste, politsei) vahel. Rohkem tuleb tähelepanu pöörata perevägivald ennetamisele ning vee-, liiklus- ja tuleohutuse ennetustegevusele täisealise elanikkonna seas.

TUGEVUSED

- regulaarsed ennetustegevused lastele (ujumine, liiklusohutus, tuleohutus)
- suhteliselt madal kuritegevus
- hea koostöö partneritega (politsei, pääste)

NÕRKUSED

- ei toimu regulaarset ennetustegevust täiskasvanutele
- vähe teenuseid lähisuhtevägivald osapooltele

2.2 Elukeskkond ja planeeringud. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Kuusalu vallas on loodussõbralik elukeskkond - palju on loodust, metsa. Hulgaliselt erinevaid võimalusi tegeleda tervise- ja rahvaspordiga, toimub palju erinevaid treeninguid. Suuremate asulate ümbrusesse on rajatud kergliiklusteid, mis on suures osas valgustatud. Jalgrattaparklad asuvad suuremate asutuste juures - kaupused, koolid, lasteaiad. Ühistransport katab suurema osa valla territooriumist, kuid tulenevalt hajaasustusest on mõned kaugemad piirkonnad jäänud ühistranspordivõrguga katmata. Koolitranspordivõrgustikku kuuluvad nii ühistransport kui koolibussid. Liikumispuudega inimeste liikumisvõimalused on piiratud, võimalus kasutada sotsiaaltransporditeenust. Mängu- ja spordiväljakud on suhteliselt heas seisus, vajavad regulaarset ülevaatuset ja kaasajastamist. Haridusasutustes tegeletakse tervisliku toitumise teemaga aktiivselt, menüüde koostamisele on kaasatud spetsialistid. Puudub regulaarne toitumisalane teavitustöö täiskasvanutele.

Alkoholi- ja tubakateemaga ei ole süstemaatiliselt tegeletud. Sõltuvusprobleemidega inimestele peaks rohkem abi osutama - tugiisikuteenuse vajadus. Sõltuvusprobleemide puhul nõustamise teenus on kättesaadav -koha programmis "Kainem Eesti" saab paari nädala jooksul, aga keeruline on kliendi motiveerimine. Tagasilangus on kerge tekkima, seetõttu vajavad sellised kliendid palju toetust, tugigruppe kohapeal.

TUGEVUSED

- keskkond soosib aktiivset eluviisi - rohkelt võimalusi tegeleda erinevate liikumisharrastustega
- hea ja paindlik koolitranspordisüsteem
- inimeste teadlikkus tervislikest eluviisidest on kasvanud

NÕRKUSED

- süsteemne tegevus alkoholiprobleemidega tegelemiseks puudub
- süsteemne tegevus tubakaprobleemidega tegelemiseks puudub
- ühistranspordivõrgustik ei vasta hajaasustuse tingimustele

2.3 Osalusvõimalused. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Kuusalu vallas on kõrge kodanikuaktiivsus, palju on vabaühendusi. Kohalik kultuurielu on vilgas, rahvakultuuri tase väga kõrge.

Võimalused noorsootöös osalemiseks on mitmekülgsed. Noorsootöötajad koondusid ühte keskusesse (suleti 2 noortekeskust), mille külastatavus suurenes märgatavalt. Võimalik seos tasuta ühistranspordiga. 2017 tuli riiklik huviharidus-huvitegevuskava, mille alusel toimub väga palju erinevaid lisategevusi ka väiksemates keskustes, koolides ja avatud noortekeskuses. Vanematele kompenseeritakse osaliselt kütusekulusid hajaasustusega seoses.

TUGEVUSED

- mitmekülgsed võimalused osalemiseks
- kodanikuaktiivsus
- vabaühenduste rohkus

NÕRKUSED

- piiratud võimalused noortele vanuses 13-18 osaleda huvitegevuses, huvihariduses
- hajaasustus - tegevused on koondunud suurematesse keskustesse, piiratud transpordiühendus
- peredel veedavad vähe kvaliteetaega koos- vanemate töökohad asuvad kodust kaugel, nutisõltuvus, alkoholtarvitamine, narkoprobleemid

2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
2.1 Turvaline elukeskkond	2.5 Pigem hea	○ 2.2 Stabiilne
2.2 Elukeskkond ja planeeringud	2.5 Pigem hea	↗ 2.7 Paranemas
2.3 Osalusvõimalused	2.8 Pigem hea	↗ 2.7 Paranemas
Keskmine:	2.6 Pigem hea	↗ 2.5 Paranemas

Kokkuvõte:

Kuusalu vallas on loodussõbralik elukeskkond - palju on loodust, metsa. Hulgaliselt erinevaid võimalusi tegeleda tervise- ja rahvaspordiga, toimub palju erinevaid trenne. Suuremate asulate ümbrusesse on rajatud kergliiklusteid, mis on suures osas valgustatud. Jalgrattaparklad asuvad suuremate asutuste juures - kaupused, koolid, lasteaiad. Ühistransport katab suurema osa valla territooriumist, kuid tulenevalt hajaasustusest on mõned kaugemad piirkonnad jäänud ühistranspordivõrguga katmata. Koolitranspordivõrgustikku kuuluvad nii ühistransport kui koolibussid. Liikumispuudega inimeste liikumisvõimalused on piiratud, võimalus kasutada sotsiaaltransporditeenust. Mängu- ja spordiväljakud on suhteliselt heas seisus, vajavad regulaarset ülevaatust ja kaasajastamist.

Kuusalu vallas on kõrge kodanikuaktiivsus, palju on vabaühendusi. Kohalik kultuurielu on vilgas, rahvakultuuri tase väga kõrge.

Võimalused noorsootöös osalemiseks on mitmekülgsed. Noorsootöötajad koondusid ühte keskusesse (suleti 2 noortekeskust), mille külastatavus suurenes märgatavalt. Võimalik seos tasuta ühistranspordiga. 2017 tuli riiklik huviharidus-huvitegevuskava, mille alusel toimub väga palju erinevaid lisategevusi ka väiksemates keskustes, koolides ja avatud noortekeskuses. Vanematele kompenseeritakse osaliselt kütusekulusid hajaasustusega seoses.

Erinevatele vanusegruppidele on loodud palju erinevaid osalemisvõimalusi. Suurimaks probleemiks on hajaasustus.

Enam peaks tähelepanu pöörama riskikäitumisele (alkohol, tubakas, narkootilised ained) ning tegelema nende teemadega süstemaatiliselt.

Haridusasutustes tegeletakse tervisliku toitumise teemaga aktiivselt, menüüde koostamisele on kaasatud spetsialistid. Puudub regulaarne toitumisalane teavitustöö täiskasvanutele.

Järjepidevalt tuleb tegeleda tuleohutusega - vallas on palju vanu kehvast olukorras maju. Jätkata osalemist Päästeameti projektis "Kodud tuleohutuks", teha koostööd kodunõustamiste osas.

TUGEVIKUSED

- palju erinevaid võimalusi erinevatele vanusegruppidele

NÕRKUSED

- hajaasustuse tõttu on osalusvõimalustele ligipääs piiratud

- rahvakultuuri ja noortesporti kõrge tase
- valla toetus kodanikualgatusele
- süsteemne tegelemine riskikäitumistega puudub
- inimeste teadlikkus ja võimekus tuleohutuse valdkonnas on vähene

3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet

3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Esmatasandi arstiabi on Kuusalu vallas kättesaadav, kuid perspektiivis võib tekkida raskusi seoses üldise perearstide hulga vähenemise ja eakamate perearstide pensionile suundumisega. Loxa piirkonna perearsti konkurs nimistule uue perearsti leidmiseks on korduvalt läbi kukkunud, nimistu ajutiseks asendajaks on määratud sama piirkonna teine perearst. Esmatasandi arstiabi raames võiks olla kohapeal ämmaemanda ja vaimse tervise õe teenus. Kodune õendusabiteenus vajab tingimuste parandamist. Perearstidele võimaldatakse kohaliku omavalitsuse poolt ruume soodsamatel tingimustel ja vajadusel elamispiinda.

Vähekindlustatutele võimaldatakse tervishoiuteenust kohaliku omavalitsuse finantseerimisel.

Eriarstiabi kättesaadavuse parandamiseks võimaldatakse hinnatud abivajadusega isikutele sotsiaaltransporditeenust ja tugiisikuteenust arstiabi korraldamisel.

Koolilaste terviseülevaatused on regulaarsed, 1 kord aastas. Kohalikul omavalitsuse puudub ülevaade koolilaste terviseülevaatusete tulemustest.

Individaalset psühholoogilist nõustamist on võimalik saada tasuta operatiivselt kohapeal. Pereteraapiat on võimalik osta kohapealselt teenuseosutajalt või mujalt sisse. Vaimse tervise probleemide hulk on suurem kui võimekus teenust pakkuda. Järjekorrad vaimse tervise õe juurde on pikad, kohapeal vastuvõtte ei toimu. Nõustamisteenuse võimekus rehabilitatsiooniteenuse pakkujal Kuusalus. Tasuline supervisoonivõimekus spetsialistidele kohapeal.

Kuusalu vallas toimib beebikool. Perede nõustamine toimub laste tegevuste raames. Toitumise ja liikumise teemadega tegeletakse järjepidevalt haridusasutustes, täisealise elanikkonna seas puudub programmide läbiviimisel järjepidevus, v.a. riiklikud kampaaniad. Noorte seksuaalkäitumise nõustamisega tegelevad haridusasutused ja noortekabinetid. Raseduskriisi nõustamisega tegeleb perearst ja naistenõuandla.

Heaolu tagamiseks olemasolevatest teenustest ei piisa. Vaimse tervise probleemide hulk aina kasvab, ka koolides ei jätku teenust kõigi abivajajate jaoks. Üldharivaid programme elanikkonnale toitumise, liikumise ja sõltuvuskäitumise vähendamiseks võiks olla rohkem.

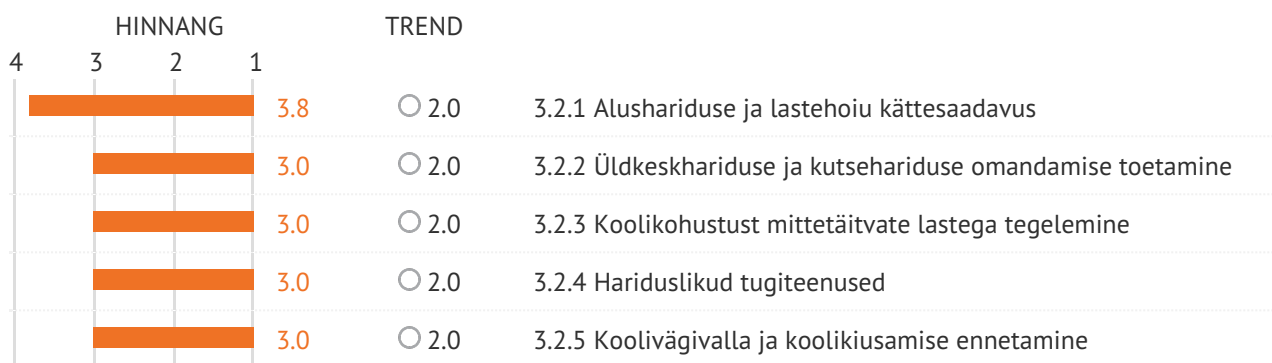
TUGEVUSED

- individuaalse psühholoogilise nõustamise võimekus koolides ja tugikeskuses
- toitumis- ja liikumisharjumustega tegelemine haridusasutustes
- sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuse võimalus kohapeal

NÕRKUSED

- valdkond kaetud projektipõhiste kampaaniatega, puudub järjepidevus
- valdkondliku ülevallalise kriisiplaani puudumine
- vaimse tervise probleemide teadlikkus on madal ja abi kättesaadavus kesine. Esmalt peaks pöörduma vaimse tervise õe poole, keda kohapeal ei ole ja linnas on pikad järjekorrad.

3.2 Haridusega seotud teenused. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Väljatoodud teemade osas on Kuusalu vallas olukord hea. Alushariduse kättesaadavus on väga hea ning teised väljatoodud indikaatorid on head. Peale põhihariduse omandamist jätkab õppetööga enamus koolilõpetajatest. Koolikohustuse mittetäitjaid on vallas väga vähe ning nende probleemidega tegeletakse juhtumipõhiselt. Hariduslike tugiteenuste kättesaadavuse on paranenud ning vallaüleselt rohkem kaetud. Koolivägivallaalase ennetustööga tegeletakse süsteemselt ja tõendus põhiste programmide kaasabil.

TUGEVUSED

- Alusharidus on kõigile kättesaadav.
- Enamik õpilastest jätkab hariduse omandamist ka peale põhikooli lõpetamist.
- Hariduslike tugiteenuseid arendatakse süsteemselt ning õpilastest lähtuvalt.

NÕRKUSED

- Tugispetsialistide väga suur puudus.
- Hajaasustusest tingitud probleemid- transpordi probleemid, ajakulu.

3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused	2.5 Pigem hea	☐ 1.8 Stabiilne
3.2 Haridusega seotud teenused	3.2 Pigem hea	☐ 2.0 Stabiilne
Keskmine:	2.8 Pigem hea	☐ 1.9 Stabiilne

Kokkuvõte:

Esmatasandi arstiabi on Kuusalu vallas kättesaadav, kuid perspektiivis võib tekkida raskusi seoses üleüldise perearstide hulga vähenemise ja eakamate perearstide pensionile suundumisega. Lokaalses piirkonnas perearsti konkursi nimistule uue perearsti leidmiseks on korduvalt läbi kukkunud, nimistu ajutiseks asendajaks on määratud sama piirkonna teine perearst. Esmatasandi arstiabi raames võiks olla kohapeal ämmaemanda ja vaimse tervise õe teenus. Kodune õendusabiteenus vajab kättesaadavuse parandamist. Perearstidele võimaldatakse kohaliku omavalitsuse poolt ruume soodsamatel tingimustel ja vajadusel elamispiind.

Vähekindlustatutele võimaldatakse tervishoiuteenust kohaliku omavalitsuse finantseerimisel.

Eriarstiabi kohaliku omavalitsuse territooriumil ei osutata, v.a. hambaravi. Eriarstiabi osutajad on valdavalt Tallinna linnas ja Rakvere linnas. Võimalik on kasutada ühistranspordiliine eriarsti vastuvõtule minekuks. Kui on hinnatud abivajadus, saab inimene kasutada sotsiaaltransporditeenust eriarsti vastuvõttudel käimiseks. Teenusel on omaosalus, teenust osutatakse tasuta juhul, kui inimene viibib üldhooldusteenusel ning isikul puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad.

Sotsiaaltransporditeenust kasutatakse aktiivselt hemodialüüsil käimiseks. Vajadus oleks suurem, kui on võimalused seda teenust pakkuda. Hemodialüüsil käimise võiks korraldada riiklikul tasandil teisiti - transport läbi meditsiinisüsteemi (klient on sotsiaaltranspordis minestanud tagasiteel), võimalus ühest piirkonnast inimestele teenuse osutamine ühes kohas (praegu 3 klienti, kõik käivad erinevates haiglates). Tulevikus hemodialüüsi teostamine perearstikeskuses? Kasvutrendis on hemodialüüsi ning keemia/kiiritusravi vajajate hulk.

Koolilaste terviseülevaatused on regulaarsed, 1 kord aastas, kuid kohalikul omavalitsuse puudub nende kohta ülevaade ja neid andmeid ei kasutata KOV tasandi analüüsid.

Individaalset psühholoogilist nõustamist on võimalik saada tasuta operatiivselt kohapeal. Pereteraapiat on võimalik osta kohapealselt teenuseosutajalt või mujalt sisse. Vaimse tervise probleemide hulk on suurem kui võimekus teenust pakkuda. Järjekorrad vaimse tervise õe juurde on pikad, kohapeal vastuvõtte ei toimu. Nõustamisteenuse võimekus rehabilitatsiooniteenuse pakkujal Kuusalus. Tasuline supervisoonivõimekus spetsialistidele kohapeal.

Kuusalu vallas toimib beebikool. Perede nõustamine toimub laste tegevuste raames. Toitumise ja liikumise teemadega tegeletakse järjepidevalt haridusasutustes, täisealise elanikkonna seas puudub programmide läbiviimisel järjepidevus, v.a. riiklikud kampaaniad. Noorte seksuaalkäitumise nõustamisega tegelevad

haridusasutused ja noortekabinetid. Raseduskriisi nõustamisega tegeleb perearst ja naistenõuandla.

Heaolu tagamiseks olemasolevatest teenustest ei piisa. Vaimse tervise probleemide hulk aina kasvab, ka koolides ei jätku teenust kõigi abivajajate jaoks. Üldharivaid programme elanikkonnale toitumise, liikumise ja sõltuvuskäitumise vähendamiseks võiks olla rohkem.

Alusharidus on Kuusalu vallas kättesaadav kõigile soovijaile, olemas on 4 lasteaeda erinevates valla piirkonadades. Haridust saab omandada 3 erinevas koolis valla territooriumil. Elukohajärgseteks haridusasutusteks on ka Loksa linna haridusasutused.

Hariduslike tugiteenuseid osutab 2018.a. loodud allasutus Kuusalu Hariduse Tugikeskus. Nappus on erinevates tugispetsialistidest - logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog. Hariduslike erivajadustega laste osakaal on pigem kasvutrendis.

Koolikohustuse mittetäitjatega tegelevad haridus- ja lastekaitse spetsialist. Peredele pakutakse nõustamist ja püütakse leida erinevaid lahendusi, et laps saaks koolikohustust täita (tugispetsialiste teenused, sobiva õppekava leidmine, koolivahetus jms). Koolivägivalla ja -kiusamisega tegelemiseks on koolid liitunud erinevate üleriiklike programmidega, nt KiVa.

TUGEVUSED

- esmatasandis arstiabi on kohapeal kättesaadav
- haridusasutuste võrgustik (4 lasteaeda, 3 kooli)
- hea koostöö olemasolevate spetsialistide vahel

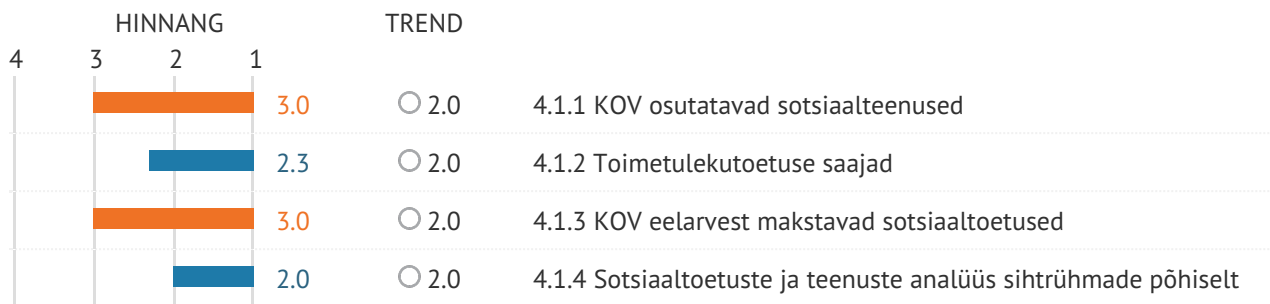
NÕRKUSED

- vaimse tervise teenuste kättesaadavuse ebapiisavus
- puudub ülevaade koolilaste terviseülevaatustest
- tugispetsialistide nappus (logopeed, sotsiaalpedagoog, eripedagoog)

4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine

4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Kohustuslikud teenused on miinimumtasemel tagatud, kuid vajavad arendamist ja mahu suurendamist, eriti tuleb tähelepanu pöörata koduteenuse, tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse arendamisele. Suuremat ressursi vajab sotsiaaltransporditeenus. Kasvanud on vajadus võlanõustamisteenuse järele, jätkame väga head koostööd praeguse teenusepakujaga MTÜ Võlanõustajad. Eluruumi tagamise teenus vajab täiendavaid investeeringuid olemasolevate eluruumide remondiks ja kohandamiseks.

Toetuste süsteem vajab analüüsi, korrigeerimist ja osaliselt toetuste tõstmist. Vaimse tervise teenuste toetuse järele on vajadus, hetkel on võimalus taotleda tervisetootust kuni 130 eurot aastas, mis katab 2-4 nõustamistunni tasu vähekindlustatud isikutele. Vaimse tervise toetust võib vajada ka suurema sissetulekuga inimene, kes ei suuda siiski nõustamisteenuste eest ise tasuda. Sageli on nõustamine pikaajaline ning kulu suurem kui praegu võimalik toetada. Ka perearsti teraapiafondi kaudu saadaval nõustamistamisteenusel (nt psühhoteraapia, kliiniline psühholoog) on omaosalus, mida sageli inimesed ei ole võimelised maksma ning vajalik abi jääb saamata.

Arendada on vaja abivajaduse hindamist - sobilike hindamisinstrumentide kohandamine ja kasutuselevõtmine. Abivajaduse hindamine peaks sisaldama ka esmast tuleohutuse ja kodu kohandamise hindamist.

TUGEVUSED

- toetuste süsteem hõlmab kõiki sihtgrupe
- miinimumtasemel on kohustuslikud teenused olemas

NÕRKUSED

- teenused vajavad arendamist ja mahu suurendamist, eriti koduteenus, tugiisikuteenus ja isikuhooldus
- eluruumi tagamise teenuse kehv olukord - olemasolevad korterid vajavad suures osas remonti ja kohandamist.

4.2 Abivajavate lastega tegelemine. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Abivajavast lapsest info saamine ulatuslik, seetõttu info läbitöötamine võtab väga palju ressursi, menetlemis tähtajad lühikesed. Töö lapse ja perega mahukas, tõelise olukorra väljaselgitamine ajarahke. Usaldussuhte loomine multiprobleemsete peredega võtab kaua aega, koostöö vanematega aeganõudev. Tihti lapsed ise pöörduvad.

Abivajavatele lastele meetmete pakkumine on olnud pigem heal tasemel, suureks toeks Hariduse Tugikeskus ja rehabilitatsiooniteenuse osutaja Papaver OÜ Kuusalu vallas. Teenuste kättesaadavus seoses koostööpartnerite juurde tulemisega on lihtsustunud. Teenuseid pakutakse kohapeal.

Hädaohus lapse märkamine kiire. Teenused on olnud tõhusad lapse ja pere toetamiseks. Pere on nõustatud ja teenustele suunatud. Palju abi pere tugiisikust, kes toetab peresid regulaarselt. Tihti lapsed ise pöörduvad abi saamiseks lastekaitse poole.

Puude ja psüühikahäiretega laste toetamine keeruline, kuna vanemad ei tee piisavalt koostööd ja ei tunnista omal probleeme olevat. Usaldussuhte loomine võtab kaua aega. Esineb info varjamist.

Väärkoheldud lastele suunatud tugi olemas. Koostööpartneritega head töötulemused (politsei, perearst, Lastemaja, Ohvriabi, Tallinna Laste Haigla, Vatek jne).

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse kättesaadavus on hea. Hea koostöö Sotsiaalkindlustusametiga, kiire reageerimine, nõu saamine. Koostööpartnerite OÜ Papaveri ja Hariduse Tugikeskusega tihe ja hea koostöö.

Käitumisprobleemide ja süütegusid toime pannud lastega tegelemine koostöös Politsei ja peredega on olnud hea. Programmid toetavad lapsi. Tihe suhtlemine pere-ja lastega annab häid tulemusi (ümarlauad, kodukülalused, individuaalsed kohtumised lastega, esseede kirjutamine). Sotsiaalkndlustusameti lastekaitse üksusega on koostöö toimunud. Järjekorrad riiklikele programmidele MDFT, KLAT on liiga pikad järjekorrad.

Lapsed hariduslike erivajadustega õpilastega koolides - esialgu alustavad lapsed kooliteed elukohajärgses koolis. Kui seal pakutavatest tugiteenustest ei piisa hakkama saamiseks, siis tuleb pöörduda Rajaleidja keskuse poole, et leida lapsele sobilik õppekava vorm. Koha saamine erikooli ei ole lihtne, sõltub kooli omandivormist. Lasteaia kohtade saamine keeruline, kuna eelisjärjekorras on oma piirkonna elanikud/lapsed. Transpordi korraldamine keeruline ja kulukas.

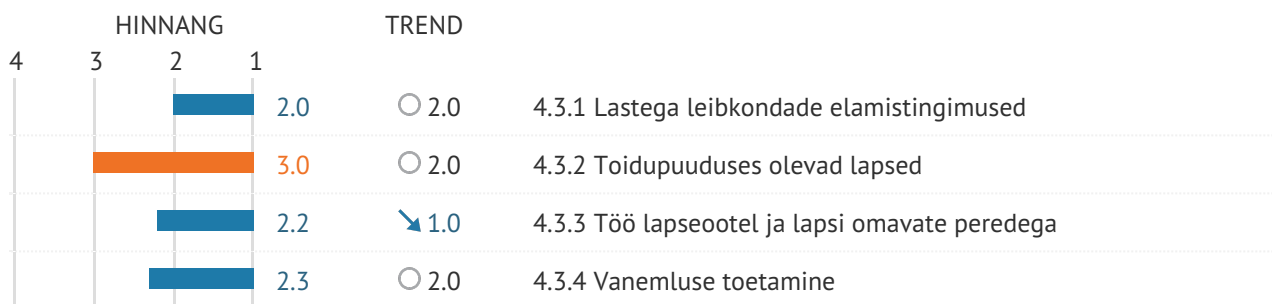
TUGEVUSED

- Koostööpartneritega hea koost.
- Kohapeal olema Haridus-ja Tugikeskus.
- Abivajavad lapsed on pöördunud ise abi saamiseks vastava asutuse poole. Laste teadlikus abivajaduse osas on kasvanud.

NÕRKUSED

- Teenusepakkujaid/eriala spetsialiste vähe (logopeedid, eripedagoogid, psühholoogid). Psühhiaatritele pikad järjekorrad.
- Õpilaskodu puudumine. Multiprobleemidega peredele oli suureks abiks, kui lapsed olid õpilaskodus, kus lapsed olid järelvalve all, soojas, söönud ja õppimine kontrollitud.
- Transpordi korraldamine keeruline ja kulukas.

4.3 Perede toetamine. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Vajalik lapsevanemate tugikeskus, kus saaksid vanemad perelepituse, psühholoogi, pereterapeudi teenuseid. Kindel vajadus koolitusprogrammidele, mida finantseeriks riik, sest KOV ei jätku rahalisi vahendeid. (vajadus on suur). Koolitusprogrammide loomine erivajadusega lastevanematele

TUGEVUSED

- Lapsevanemad vabatahtlikult soovivad osaleda lapsevanemate koolitustel

NÕRKUSED

- Puudub koolitusprogramm erivajadustega lapsevanematele

4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused	2.6 Pigem hea	☐ 2.0 Stabiilne
4.2 Abivajavate lastega tegelemine	2.6 Pigem hea	☐ 2.3 Stabiilne
4.3 Perede toetamine	2.4 Pigem halb	☐ 1.8 Stabiilne
Keskmine:	2.5 Pigem hea	☐ 2.0 Stabiilne

Kokkuvõte:

Kohustuslikud teenused on Kuusalu vallas miinimumtasemel tagatud, kuid vajavad arendamist ja mahu suurendamist, eriti tuleb tähelepanu pöörata koduteenuse, tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse arendamisele. Suuremat rahalist ressursi vajab sotsiaaltransporditeenus. Kasvanud on vajadus võlanõustamisteenuse järele, jätkame väga head koostööd praeguse teenusepakkujaga MTÜ Võlanõustajad. Eluruumi tagamise teenus vajab täiendavaid investeeringuid olemasolevate eluruumide remondiks ja kohandamiseks. Vajadus eestkostespetsialisti järele - eestkostetavaid KOVi suurjärgus 50, lisaks suurjärgus 20 füüsilisest isikust eestkostjat, kes vajavad nõustamist, sobilike teenuste korraldamist ning pärandi ja vara küsimuste lahendamist.

Toetuste süsteem vajab analüüsi, korrigeerimist ja osaliselt toetuste tõstmist. Vaimse tervise teenuste toetuse järele on vajadus, hetkel on võimalus taotleda tervisetootust kuni 130 eurot aastas, mis katab 2-4 nõustamistunni tasu vähekindlustatud isikutele. Vaimse tervise toetust võib vajada ka suurema sissetulekuga inimene, kes ei suuda siiski nõustamisteenuste eest ise tasuda. Sageli on nõustamine pikaajaline ning kulu suurem kui praegu võimalik toetada. Ka perearsti teraapiafondi kaudu saadaval nõustamistamisteenusel (nt psühhoteraapia, kliiniline psühholoog) on omaosalus, mida sageli inimesed ei ole võimelised maksma ning vajalik abi jääb saamata.

Arendamist vajab abivajaduse hindamist - sobilike hindamisinstrumentide kohandamine ja kasutuselevõtmine. Abivajaduse hindamine peaks sisaldama ka esmast tuleohutuse ja kodu kohandamise hindamist.

Abivajavast lapsest info saamine on ulatuslik protsess, info läbitöötamine võtab väga palju ressursi, menetlemis tähtajad lühikesed. Töö lapse ja perega on mahukas, tõelise olukorra väljaselgitamine ajarahke. Usaldussuhte loomine multiprobleemsete peredega võtab kaua aega, koostöö vanematega aeganõudev. Sagenenud on laste endi pöördumine abi saamiseks. Seda valdavalt juhul, kui on olnud eelnev positiivne kontakt lastekaitsepspetsialistiga.

Abivajavatele lastele meetmete pakkumine on olnud pigem heal tasemel, suureks toeks Kuusalu Hariduse Tugikeskus ja rehabilitatsiooniteenuse osutaja Papaver OÜ Kuusalu vallas. Teenuste kättesaadavus seoses koostööpartnerite juurde tulemisega on lihtsustunud. Teenuseid pakutakse kohapeal.

Hädaohus lapse märkamine on kiire. Teenused on olnud tõhusad lapse ja pere toetamiseks. Peresid on nõustatud ja erinevatele teenustele suunatud. Palju abi perede tugiisikust, kes toetab peresid regulaarselt.

Puude ja psühhikahäiretega laste toetamine on keeruline, kuna vanemad ei tee piisavalt koostööd ja ei tunnista

probleemide esinemist. Usaldussuhte loomine võtab kaua aega. Esineb info varjamist. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse kättesaadavus on hea.

Väärkoheldud lastele suunatud tugi olemas. Koostööpartneritega head töötulemused (politsei, perearst, Lastemaja, Ohvri Abi, Tallinna Laste Haigla, Vatek jne).

Käitumisprobleemide ja süütegusid toime pannud lastega tegelemine koostöös politsei ja peredega on olnud hea. Programmid toetavad lapsi. Tihe suhtlemine pere-ja lastega annab häid tulemusi (ümarlauad, kodukülastused, individuaalsed kohtumised lastega, esseede kirjutamine). Sotsiaalkindlustusameti lastekaitse üksusega on koostöö toiminud. Järjekorrad riiklikele programmidele MDFT, KLAT on liiga pikad järjekorrad.

Lapsed hariduslike erivajadustega õpilastega koolides - esialgu alustavad lapsed kooliteed elukohajärgses koolis. Kui seal pakutavatest tugiteenustest ei piisa hakkama saamiseks, siis tuleb pöörduda Rajaleidja keskuse poole, et leida lapsele sobilik õppekava vorm. Koha saamine erikooli ei ole lihtne, sõltub kooli omandivormist. Lasteaia kohtade saamine keeruline, kuna eelisjärjekorras on oma piirkonna elanikud/lapsed. Transpordi korraldamine keeruline ja kulukas.

Vajalik lapsevanemate tugikeskuse loomine, kus saaksid vanemad perelepituse, psühholoogi, pereterapeudi teenuseid, samuti erinevaid koolitusi (vanemluskoolitused, erivajadustega lastevanemate koolitused jms). Koolitusprogrammide loomine erivajadusega lastevanematele.

Hea koostöö erinevate partneritega - Sotsiaalkindlustusamet, politsei, OÜ Papaver, Kuusalu Hariduse Tugikeskus, lasteasutused.

Suurimaks väljakutseks on kohustuslike sotsiaalteenuste osutamine vastavalt nõuetele ja elanikkonna vajadustele. Vajadus täiendava tööjõu (koduteenuse, (pere)tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse, eestkoste spetsialisti) ja töövahendite (hoolekandetöötajate sõiduautod) järele.

TUGEVUSED

- sotsiaaltoetused hõlmavad kõiki eagruppe
- hea koostöö partnerite vahel - KOV, haridusasutused, Hariduse Tugikeskus, Sotsiaalkindlustusamet, Papaver OÜ, politsei
- abivajava lapse varajane märkamine ja teavitamine on paranenud

NÕRKUSED

- teenuste osutamise kvaliteet ja kvantiteet - vajadus täiendava inimressursi järele (eestkostespetsialist, koduteenuse, tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse osutaja) ning tulenevalt hajaasustusest vajadus transpordivahendite järele (olemasolevad elektriautod on üle 10a vanad).
- tulenevalt hajaasustusest transpordi korraldamine (sotsiaaltransport, õpilaste vedu) keeruline ja kulukas
- lastevanemate tugikeskuse puudumine - erinevate nõustamiste, teenuste ja koolituste koht

5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid

5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine. Kokkuvõte

HINNANG		TREND	
4	3	2	1
	3.0	○ 2.0	5.1.1 Füüsilise isiku tulumaksu laekumine KOV eelarvesse
	3.0	○ 2.0	5.1.2 Kohaliku omavalitsuse eelarvetulud
	3.0	○ 2.0	5.1.3 Sotsiaalse kaitse kulud KOV eelarves
	2.2	○ 2.0	5.1.4 Hindamine KOV tööprotsessis

Kokkuvõte:

Kuusalu valla eelarve tulud on kasvutrendis, füüsilise isiku tulumaks on suurenenud.

Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades katta õpetajate tööjõukulusid, tagada koolilõunat, maksta toimetulekutoetusi. Toetusfondi tulud on sihtotstarbelised, põhiliselt haridus- ja sotsiaalvaldkonna eraldised. 2018 kasvas toetusfond tavalisest rohkem tänu uutele rakendatud meetmetele (sh huvihariduse raha). Toetusfondi sihtotstarbelistest eraldistest on jäagid jäänud sotsiaalvaldkonnas asendushooldusteenuse ning toimetulekutoetuse vahendites.

Tasandusfond on mõeldud kohalike omavalitsuste eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks. Alates 2017.a. on tasandusfondi eraldised suurenenud.

Eelarve näitajad sotsiaalkaitse valdkonnas on iga-aastaselt kasvutrendis, kulutused sotsiaalkaitsele elaniku kohta suurenevad. Üldjoontes on suurenenud tööjõukulud ning iga aastaga kasvavad teenuste osutamise kulud. Suureneb sotsiaalteenuste (koduteenus, tugiiisikuteenus, sotsiaaltransporditeenus) kasutajate hulk.

Toimub pidev ja regulaarne sisehindamine haridusasutustes, rahuloluküsimustikud elanikkonnale. Vaatamata poliitiliselt keerulisele perioodile ning pandeemia tingimustele on omavalitsusel täidetud olulised teenuste kvaliteedi kriteeriumid ning allasutused töötavad tulemuslikult- koolide eksamitulemused on kõrgemad Eesti keskmistest, koolikiusamine on väike, õpilased täidavad enamasti koolikohustust, lasteaiateenusega on vanemad väga rahul.

TUGEVUSED

- pidev ja regulaarne sisehindamise protsess haridusasutustes
- regulaarsed hindamisküsimustikud elanikele
- eelarvetulud on kasvutrendis

NÕRKUSED

- hajaasustuse tingimustes on teenuste osutamine kulukas
- arengudokumentide uuendamine on viibinud seoses pandeemiaga

5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks. Kokkuvõte

Kokkuvõte:

Kuusalu vallas toimivad mitmed juhtumi- ja koostöö võrgustikud erinevate partnerite vahel. Olemasolevad spetsialistid on kvalifitseeritud. Koostöö erinevate ametnike vahel on ebapiisav, rahvatervise teemaga ei tegeleta omavalitsuses süstemaatiliselt, puudub vastutav ametnik. Kasvanud on teadlikkus noorsootöö vajalikkusest. Puudus on tugispetsialistidest (logopeed, eropedagoog, sotsiaalpedagoog, teatud ainete õpetajad).

TUGEVUSED

- spetsialistide valdavalt hea kvalifikatsioon
- erinevad toimivad/toetavad koostöö- ja juhtumitöö võrgustikud
- kasvanud teadlikkus noorsootöö vajalikkusest

NÕRKUSED

- tugispetsialistide puudus
- puudub süstemaatiline rahvatervise teemaga tegelemine
- koostöö erinevate valdkonna ametnike vahel on ebapiisav

5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine	2.8 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks	2.3 Pigem halb	○ 2.2 Stabiilne
	Keskmine: 2.6 Pigem hea	○ 2.1 Stabiilne

Kokkuvõte:

Kuusalu valla eelarve tulud on kasvutrendis, füüsilise isiku tulumaks on suurenenud.

Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades katta õpetajate tööjookulusid, tagada koolilõunat, maksta toimetulekutoetusi. Toetusfondi tulud on sihtotstarbelised, põhiliselt haridus- ja sotsiaalvaldkonna eraldised. 2018 kasvas toetusfond tavalisest rohkem tänu uutele rakendatud meetmetele (sh huvihariduse raha). Toetusfondi sihtotstarbelistest eraldistest on jäägid jäänud sotsiaalvaldkonnas asendushooldusteenuse ning toimetulekutoetuse vahendites.

Tasandusfond on mõeldud kohalike omavalitsuste eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks. Alates 2017.a. on tasandusfondi eraldised suurenenud.

Eelarve näitajad sotsiaalkaitse valdkonnas on iga-aastaselt kasvutrendis, kulutused sotsiaalkaitsele elaniku kohta suurenevad. Üldjoontes on suurenenud tööjookulud ning iga aastaga kasvavad teenuste osutamise kulud. Suureneb sotsiaalteenuste (koduteenus, tugiiisikuteenus, sotsiaaltransporditeenus) kasutajate hulk.

Toimub pidev ja regulaarne sisehindamine haridusasutustes, rahuloluküsimustikud elanikkonnale. Vaatamata poliitiliselt keerulisele perioodile ning pandeemia tingimustele on omavalitsusel täidetud olulised teenuste kvaliteedi kriteeriumid ning allasutused töötavad tulemuslikult- koolide eksamitulemused on kõrgemad Eesti keskmistest, koolikiusamine on väike, õpilased täidavad enamasti koolikohustust, lasteaiateenusega on vanemad väga rahul.

Toimivad mitmed erinevad juhtumi- ja koostöö võrgustikud partnerite vahel, olemasolevad spetsialistid on kvalifitseeritud. Koostöö erinevate ametnike vahel on ebapiisav, rahvatervise teemaga ei tegeleta omavalitsuses süstemaatiliselt, puudub vastutav ametnik. Kasvanud on teadlikkus noorsootöö vajalikkusest. Puudus on tugispetsialistidest (logopeed, eropedagoog, sotsiaalpedagoog, teatud ainete õpetajad).

Paranenud on IT-alane võimekus - korraldada kohtumisi internetipõhiselt, mis hoiab aega kokku, ei kulu aega sõitmisele. Mõnikord vajab selgitamist rollide jaotus ja vastutaja osa, aga olukord on paranenud. Välja on joonistunud kaasamisoskuste ning andmekaitsest teadlikkuse arendamise vajadus.

TUGEVUSED

- eelarvetulude kasv

NÕRKUSED

- kaasamisoskuste ebapiisavus

- mitmete erinevate juhtumi- ja koostööõrgustike toimimine
- IT-alase võimekuse kasv
- andmekaitse teadlikkuse ebapiisavus
- tugispetsialistide puudus

Koondhinnang olukorrale

1. Demograafiline olukord ja rahvastiku tervis. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
1.1 Demograafiline olukord	2.7 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
1.2 Rahvastiku tervise seisund	2.7 Pigem hea	○ 1.9 Stabiilne
1.3 Haavatavad sihtrühmad	2.3 Pigem halb	○ 1.7 Stabiilne
1.4 Tööturg	2.5 Pigem hea	○ 1.8 Stabiilne
1.5 Kuritegevus	3.0 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
Keskmine:	2.6 Pigem hea	○ 1.9 Stabiilne

Kokkuvõte:

Sündimus on Kuusalu vallas väike, aga tõusutrendis. Laste osakaal elanike arvust võrreldes Eesti keskmisega on kõrgem. Elanikkond on vananev. Suremus pahaloomulistesse kasvajatesse ning veresoonkonna haigustesse on kõrge, mistõttu on suurenenud ravivajadus ning vaja on tagada sotsiaalteenuseid (koduteenus, sotsiaaltransporditeenus) laiemale hulgale elanikkonnast kui hetkel on suutlikkus.

Ülalpeetavate määr on kõrge, eriti 65+ eagrupid. Sellest tulenevalt on vaja arendada eakatele suunatud sotsiaalteenuseid (eelkõige koduteenus), et tööealised saaksid osaleda tööturul, mitte tegeleda abivajavate pereliikmete hooldusega. Tulevikus on suurem vajadus üldhooldusteenuse teenuskohtade järele.

Kuusalu vald asub Tallinnale lähedal ja Tallinn-Narva mnt ümbruses, mis tagab väga hea transpordiühenduse, seetõttu on rahvastiku ränne avatud. Asukoht, looduskeskkond ja haridustaristu on väga head, seetõttu lisandub pidevalt noori lastega peresid.

Kuusalu valla elanike seas on tõusnud terviseteadlik käitumine. Tervena elatud eluiga on pikem. Oluline on süstemaatiline ülevallaline terviseprojektide toetamise jätkamine.

Kasvutrendis on eluhoonete tulekahjude arv, seetõttu on vaja tõsta elanike tuleohutusosalast teadlikkust läbi erinevate ennetustegevuste ning osalemise Päästeameti projektis "Kodud tuleohutuks".

Liikumispuuetega inimeste osakaal Kuusalu vallas on tõusutrendis. Inimesed vajavad sagedamini kodukohandust, koduteenust, sotsiaaltransporditeenust. Toetada võimalust saada Kuusalu vallas kohapeal kvaliteetseid erihoolekandeteenuseid: IET - igapäeva elu toetamise teenus, TET - toetatud elamise teenus, PKT - pikaajaline kaitstud töötamise teenus, TTT - töötamise toetamise teenus. Arendamist vajab sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus tööealistele. Vajadus eestkostespetsialisti järele, kes tegeleks 50 eestkostetava ja 20 füüsilisest isikust eestkostja nõustamisega.

Abivajavate laste osas on paranenud varajane märkamine. Suurenenud on suunamine sotsiaalse rehabilitatsiooni teenusele, mille on tinginud võimalus saada teenust Kuusalu vallas kohapeal. Toimib hea võrgustikutöö abivajavate laste osas. Paranenud on lapsevanemakoolituse kättesaadavus, aga tagada on vaja selle järjepidevus ja regulaarsus. Hooldusperede vajalikkuse teadvustamisega on vaja järjepidevalt tegeleda, samuti arendada nende ümber toetusvõrgustik, et pered ei jääks oma muredega üksi.

Tööturgu toetab soodsa ettevõtluskeskkonna olemasolu. Plirkonnas on palju keskmise suurusega ja väikeettevõtteid. Võimalus osaleda ettevõtluskoolitustel, et tegeleda ise ettevõtlusega. Tegutseb Kuusalu Ettevõtjate Liit. Läbi erinevate projekti toetuste on võimalik alustada oma ettevõttega (Leader). Kohapeal piiratud valik töökohti ning noorte jaoks atraktiivsete töökohtade puudumine.

Registreeritud kuritegevust on kohati rohkem, kuid siiski ei ole suurt muutust toimunud, pigem võib hinnata olukorda heaks. Kasvanud on lähisuhtevägivalla juhtumitest teavitamine.

Paigaldatud on kaamerad Kiiu ja Kuusalu alevikes, kaamerate võrku on vaja laiendada. Toimivad naabrivalvepiirkonnad. Tänavavalgustus on paljudes külades, valgustatud kergliiklustee.

Lasteasutuste ümbruses on liikluskorraldus vaja paremini planeerida - ülekäigukohad, piirded.

Murekohaks on teenuste (viharavi, PREP) kaugus inimeste elukohast, enamik teenuseid Tallinnas. Valdkonnaülene ennetustöö ja koostööprojektid vajavad arendamist.

Vajadus on sotsiaalteenuste arendamise ja lisa tööjõu ressursi järele - peretugiisik, koduteenuse osutajad, eestkostespetsialist.

TUGEVUSED

- tervislikud eluviisid
- teenuste lai valik erivajadustega lastele, koostöö, erihoolekandeteenused
- madal kuritegevus

NÕRKUSED

- statistiline ülevaade ja valdkonnaülene ennetustöö täiskasvanutele puudulik (nt alkohol, tubakas, narkootilised ained)
- täiskasvanute teenuste valik ja kättesaadavus piiratud, koostöö eri valdkondade vahel killustatud
- madal sündimus

2. Tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
2.1 Turvaline elukeskkond	2.5 Pigem hea	○ 2.2 Stabiilne
2.2 Elukeskkond ja planeeringud	2.5 Pigem hea	↗ 2.7 Paranemas
2.3 Osalusvõimalused	2.8 Pigem hea	↗ 2.7 Paranemas
Keskmine:	2.6 Pigem hea	↗ 2.5 Paranemas

Kokkuvõte:

Kuusalu vallas on loodussõbralik elukeskkond - palju on loodust, metsa. Hulgaliselt erinevaid võimalusi tegeleda tervise-ja rahvaspordiga, toimub palju erinevaid trenne. Suuremate asulate ümbrusesse on rajatud kergliiklusteid, mis on suures osas valgustatud. Jalgrattaparklad asuvad suuremate asutuste juures - kaupused, koolid, lasteaiad. Ühistransport katab suurema osa valla territooriumist, kuid tulenevalt hajaasustusest on mõned kaugemad piirkonnad jäänud ühistranspordivõrguga katmata. Koolitranspordivõrgustikku kuuluvad nii ühistransport kui koolibussid. Liikumispuudega inimeste liikumisvõimalused on piiratud, võimalus kasutada sotsiaaltransporditeenust. Mängu- ja spordiväljakud on suhteliselt heas seisus, vajavad regulaarset ülevaatust ja kaasajastamist.

Kuusalu vallas on kõrge kodanikuaktiivsus, palju on vabaühendusi. Kohalik kultuurielu on vilgas, rahvakultuuri tase väga kõrge.

Võimalused noorsootöös osalemiseks on mitmekülgsed. Noorsootöötajad koondusid ühte keskusesse (suleti 2 noortekeskust), mille külastatavus suurenes märgatavalt. Võimalik seos tasuta ühistranspordiga. 2017 tuli riiklik huviharidus-huvitegevuskava, mille alusel toimub väga palju erinevaid lisategevusi ka väiksemates keskustes, koolides ja avatud noortekeskuses. Vanematele kompenseeritakse osaliselt kütusekulusid hajaasustusega seoses.

Erinevatele vanusegruppidele on loodud palju erinevaid osalemisvõimalusi. Suurimaks probleemiks on hajaasustus.

Enam peaks tähelepanu pöörama riskikäitumisele (alkohol, tubakas, narkootilised ained) ning tegelema nende teemadega süstemaatiliselt.

Haridusasutustes tegeletakse tervisliku toitumise teemaga aktiivselt, menüüde koostamisele on kaasatud spetsialistid. Puudub regulaarne toitumisalane teavitustöö täiskasvanutele.

Järjepidevalt tuleb tegeleda tuleohutusega - vallas on palju vanu kehvast olukorras maju. Jätkata osalemist Päästeameti projektis "Kodud tuleohutuks", teha koostööd kodunõustamiste osas.

TUGEVIKUSED

- palju erinevaid võimalusi erinevatele vanusegruppidele

NÕRKUSED

- hajaasustuse tõttu on osalusvõimalustele ligipääs piiratud

- rahvakultuuri ja noortesporti kõrge tase
- valla toetus kodanikualgatusele
- süsteemne tegelemine riskikäitumistega puudub
- inimeste teadlikkus ja võimekus tuleohutuse valdkonnas on vähene

3. Universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
3.1 Tervishoiuga seotud universaalsed teenused	2.5 Pigem hea	○ 1.8 Stabiilne
3.2 Haridusega seotud teenused	3.2 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
Keskmine:	2.8 Pigem hea	○ 1.9 Stabiilne

Kokkuvõte:

Esmatasandi arstiabi on Kuusalu vallas kättesaadav, kuid perspektiivis võib tekkida raskusi seoses üleüldise perearstide hulga vähenemise ja eakamate perearstide pensionile suundumisega. Lokaalsete perearsti konkurss nimistule uue perearsti leidmiseks on korduvalt läbi kukkunud, nimistu ajutiseks asendajaks on määratud sama piirkonna teine perearst. Esmatasandi arstiabi raames võiks olla kohapeal ämmaemanda ja vaimse tervise õe teenus. Kodune õendusabiteenus vajab kättesaadavuse parandamist. Perearstidele võimaldatakse kohaliku omavalitsuse poolt ruume soodsamatel tingimustel ja vajadusel elamispiind.

Vähekindlustatutele võimaldatakse tervishoiuteenust kohaliku omavalitsuse finantseerimisel.

Eriarstiabi kohaliku omavalitsuse territooriumil ei osutata, v.a. hambaravi. Eriarstiabi osutajad on valdavalt Tallinna linnas ja Rakvere linnas. Võimalik on kasutada ühistranspordiliine eriarsti vastuvõtule minekuks. Kui on hinnatud abivajadus, saab inimene kasutada sotsiaaltransporditeenust eriarsti vastuvõttudel käimiseks. Teenusel on omaosalus, teenust osutatakse tasuta juhul, kui inimene viibib üldhooldusteenusel ning isikul puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad.

Sotsiaaltransporditeenust kasutatakse aktiivselt hemodialüüsil käimiseks. Vajadus oleks suurem, kui on võimalused seda teenust pakkuda. Hemodialüüsil käimise võiks korraldada riiklikul tasandil teisiti - transport läbi meditsiinisüsteemi (klient on sotsiaaltranspordis minestanud tagasiteel), võimalus ühest piirkonnast inimestele teenuse osutamine ühes kohas (praegu 3 klienti, kõik käivad erinevates haiglates). Tulevikus hemodialüüsi teostamine perearstikeskuses? Kasvutrendis on hemodialüüsi ning keemia/kiiritusravi vajajate hulk.

Koolilaste terviseülevaatused on regulaarsed, 1 kord aastas, kuid kohalikul omavalitsuse puudub nende kohta ülevaade ja neid andmeid ei kasutata KOV tasandi analüüsid.

Individaalset psühholoogilist nõustamist on võimalik saada tasuta operatiivselt kohapeal. Pereteraapiat on võimalik osta kohapealselt teenuseosutajalt või mujalt sisse. Vaimse tervise probleemide hulk on suurem kui võimekus teenust pakkuda. Järjekorrad vaimse tervise õe juurde on pikad, kohapeal vastuvõtte ei toimu. Nõustamisteenuse võimekus rehabilitatsiooniteenuse pakkujal Kuusalus. Tasuline supervisoovõimekus spetsialistidele kohapeal.

Kuusalu vallas toimib beebikool. Perede nõustamine toimub laste tegevuste raames. Toitumise ja liikumise teemadega tegeletakse järjepidevalt haridusasutustes, täisealise elanikkonna seas puudub programmide läbiviimisel järjepidevus, v.a. riiklikud kampaaniad. Noorte seksuaalkäitumise nõustamisega tegelevad

haridusasutused ja noortekabinetid. Raseduskriisi nõustamisega tegeleb perearst ja naistenõuandla.

Heaolu tagamiseks olemasolevatest teenustest ei piisa. Vaimse tervise probleemide hulk aina kasvab, ka koolides ei jätku teenust kõigi abivajajate jaoks. Üldharivaid programme elanikkonnale toitumise, liikumise ja sõltuvuskäitumise vähendamiseks võiks olla rohkem.

Alusharidus on Kuusalu vallas kättesaadav kõigile soovijaile, olemas on 4 lasteaeda erinevates valla piirkonadades. Haridust saab omandada 3 erinevas koolis valla territooriumil. Elukohajärgseteks haridusasutusteks on ka Loksa linna haridusasutused.

Hariduslike tugiteenuseid osutab 2018.a. loodud allasutus Kuusalu Hariduse Tugikeskus. Nappus on erinevates tugispetsialistidest - logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog. Hariduslike erivajadustega laste osakaal on pigem kasvutrendis.

Koolikohustuse mittetäitjatega tegelevad haridus- ja lastekaitsespetsialist. Peredele pakutakse nõustamist ja püütakse leida erinevaid lahendusi, et laps saaks koolikohustust täita (tugispetsialiste teenused, sobiva õppekava leidmine, koolivahetus jms). Koolivägivalla ja -kiusamisega tegelemiseks on koolid liitunud erinevate üleriiklike programmidega, nt KiVa.

TUGEVUSED

- esmatasandis arstiabi on kohapeal kättesaadav
- haridusasutuste võrgustik (4 lasteaeda, 3 kooli)
- hea koostöö olemasolevate spetsialistide vahel

NÕRKUSED

- vaimse tervise teenuste kättesaadavuse ebapiisavus
- puudub ülevaade koolilaste terviseülevaatustest
- tugispetsialistide nappus (logopeed, sotsiaalpedagoog, eripedagoog)

4. Haavatavate (riskis) sihtrühmadega tegelemine. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
4.1 Sotsiaalteenused ja -toetused	2.6 Pigem hea	☐ 2.0 Stabiilne
4.2 Abivajavate lastega tegelemine	2.6 Pigem hea	☐ 2.3 Stabiilne
4.3 Perede toetamine	2.4 Pigem halb	☐ 1.8 Stabiilne
Keskmine:	2.5 Pigem hea	☐ 2.0 Stabiilne

Kokkuvõte:

Kohustuslikud teenused on Kuusalu vallas miinimumtasemel tagatud, kuid vajavad arendamist ja mahu suurendamist, eriti tuleb tähelepanu pöörata koduteenuse, tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse arendamisele. Suuremat rahalist ressursi vajab sotsiaaltransporditeenus. Kasvanud on vajadus võlanõustamisteenuse järele, jätkame väga head koostööd praeguse teenusepakujaga MTÜ Võlanõustajad. Eluruumi tagamise teenus vajab täiendavaid investeeringuid olemasolevate eluruumide remondiks ja kohandamiseks. Vajadus eestkostespetsialisti järele - eestkostetavaid KOVi suurjärgus 50, lisaks suurjärgus 20 füüsilisest isikust eestkostjat, kes vajavad nõustamist, sobilike teenuste korraldamist ning pärandi ja vara küsimuste lahendamist.

Toetuste süsteem vajab analüüsi, korrigeerimist ja osaliselt toetuste tõstmist. Vaimse tervise teenuste toetuse järele on vajadus, hetkel on võimalus taotleda tervisetootust kuni 130 eurot aastas, mis katab 2-4 nõustamistunni tasu vähekindlustatud isikutele. Vaimse tervise toetust võib vajada ka suurema sissetulekuga inimene, kes ei suuda siiski nõustamisteenuste eest ise tasuda. Sageli on nõustamine pikaajaline ning kulu suurem kui praegu võimalik toetada. Ka perearsti teraapiafondi kaudu saadaval nõustamistamisteenusel (nt psühhoteraapia, kliiniline psühholoog) on omaosalus, mida sageli inimesed ei ole võimelised maksma ning vajalik abi jääb saamata.

Arendamist vajab abivajaduse hindamist - sobilike hindamisinstrumentide kohandamine ja kasutuselevõtmine. Abivajaduse hindamine peaks sisaldama ka esmast tuleohutuse ja kodu kohandamise hindamist.

Abivajavast lapsest info saamine on ulatuslik protsess, info läbitöötamine võtab väga palju ressursi, menetlemis tähtajad lühikesed. Töö lapse ja perega on mahukas, tõelise olukorra väljaselgitamine ajarahke. Usaldussuhte loomine multiprobleemsete peredega võtab kaua aega, koostöö vanematega aeganõudev. Sagenenud on laste endi pöördumine abi saamiseks. Seda valdavalt juhul, kui on olnud eelnev positiivne kontakt lastekaitsepspetsialistiga.

Abivajavatele lastele meetmete pakkumine on olnud pigem heal tasemel, suureks toeks Kuusalu Hariduse Tugikeskus ja rehabilitatsiooniteenuse osutaja Papaver OÜ Kuusalu vallas. Teenuste kättesaadavus seoses koostööpartnerite juurde tulemisega on lihtsustunud. Teenuseid pakutakse kohapeal.

Hädaohus lapse märkamine on kiire. Teenused on olnud tõhusad lapse ja pere toetamiseks. Peresid on nõustatud ja erinevatele teenustele suunatud. Palju abi perede tugiisikust, kes toetab peresid regulaarselt.

Puude ja psühhikahäiretega laste toetamine on keeruline, kuna vanemad ei tee piisavalt koostööd ja ei tunnista

probleemide esinemist. Usaldussuhte loomine võtab kaua aega. Esineb info varjamist. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse kättesaadavus on hea.

Väärkoheldud lastele suunatud tugi olemas. Koostööpartneritega head töötulemused (politsei, perearst, Lastemaja, Ohvri Abi, Tallinna Laste Haigla, Vatek jne).

Käitumisprobleemide ja süütegusid toime pannud lastega tegelemine koostöös politsei ja peredega on olnud hea. Programmid toetavad lapsi. Tihe suhtlemine pere-ja lastega annab häid tulemusi (ümarlauad, kodukülastused, individuaalsed kohtumised lastega, esseede kirjutamine). Sotsiaalkindlustusameti lastekaitse üksusega on koostöö toiminud. Järjekorrad riiklikele programmidele MDFT, KLAT on liiga pikad järjekorrad.

Lapsed hariduslike erivajadustega õpilastega koolides - esialgu alustavad lapsed kooliteed elukohajärgses koolis. Kui seal pakutavatest tugiteenustest ei piisa hakkama saamiseks, siis tuleb pöörduda Rajaleidja keskuse poole, et leida lapsele sobilik õppekava vorm. Koha saamine erikooli ei ole lihtne, sõltub kooli omandivormist. Lasteaia kohtade saamine keeruline, kuna eelisjärjekorras on oma piirkonna elanikud/lapsed. Transpordi korraldamine keeruline ja kulukas.

Vajalik lapsevanemate tugikeskuse loomine, kus saaksid vanemad perelepituse, psühholoogi, pereterapeudi teenuseid, samuti erinevaid koolitusi (vanemluskoolitused, erivajadustega lastevanemate koolitused jms). Koolitusprogrammide loomine erivajadusega lastevanematele.

Hea koostöö erinevate partneritega - Sotsiaalkindlustusamet, politsei, OÜ Papaver, Kuusalu Hariduse Tugikeskus, lasteasutused.

Suurimaks väljakutseks on kohustuslike sotsiaalteenuste osutamine vastavalt nõuetele ja elanikkonna vajadustele. Vajadus täiendava tööjõu (koduteenuse, (pere)tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse, eestkoste spetsialisti) ja töövahendite (hoolekandetöötajate sõiduautod) järele.

TUGEVUSED

- sotsiaaltoetused hõlmavad kõiki eagruppe
- hea koostöö partnerite vahel - KOV, haridusasutused, Hariduse Tugikeskus, Sotsiaalkindlustusamet, Papaver OÜ, politsei
- abivajava lapse varajane märkamine ja teavitamine on paranenud

NÕRKUSED

- teenuste osutamise kvaliteet ja kvantiteet - vajadus täiendava inimressursi järele (eestkostespetsialist, koduteenuse, tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse osutaja) ning tulenevalt hajaasustusest vajadus transpordivahendite järele (olemasolevad elektriautod on üle 10a vanad).
- tulenevalt hajaasustusest transpordi korraldamine (sotsiaaltransport, õpilaste vedu) keeruline ja kulukas
- lastevanemate tugikeskuse puudumine - erinevate nõustamiste, teenuste ja koolituste koht

5. Kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Kokkuvõte

	HINNANG	TREND
5.1 Kohaliku omavalitsuse toimimine	2.8 Pigem hea	○ 2.0 Stabiilne
5.2 Kvalifitseeritud spetsialistid ja koostöö heaolu tagamiseks	2.3 Pigem halb	○ 2.2 Stabiilne
	Keskmine: 2.6 Pigem hea	○ 2.1 Stabiilne

Kokkuvõte:

Kuusalu valla eelarve tulud on kasvutrendis, füüsilise isiku tulumaks on suurenenud.

Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades katta õpetajate tööjookulusid, tagada koolilõunat, maksta toimetulekutoetusi. Toetusfondi tulud on sihtotstarbelised, põhiliselt haridus- ja sotsiaalvaldkonna eraldised. 2018 kasvas toetusfond tavalisest rohkem tänu uutele rakendatud meetmetele (sh huvihariduse raha). Toetusfondi sihtotstarbelistest eraldistest on jäägid jäänud sotsiaalvaldkonnas asendushooldusteenuse ning toimetulekutoetuse vahendites.

Tasandusfond on mõeldud kohalike omavalitsuste eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks. Alates 2017.a. on tasandusfondi eraldised suurenenud.

Eelarve näitajad sotsiaalkaitse valdkonnas on iga-aastaselt kasvutrendis, kulutused sotsiaalkaitsele elaniku kohta suurenevad. Üldjoontes on suurenenud tööjookulud ning iga aastaga kasvavad teenuste osutamise kulud. Suureneb sotsiaalteenuste (koduteenus, tugiiisikuteenus, sotsiaaltransporditeenus) kasutajate hulk.

Toimub pidev ja regulaarne sisehindamine haridusasutustes, rahuloluküsimustikud elanikkonnale. Vaatamata poliitiliselt keerulisele perioodile ning pandeemia tingimustele on omavalitsusel täidetud olulised teenuste kvaliteedi kriteeriumid ning allasutused töötavad tulemuslikult- koolide eksamitulemused on kõrgemad Eesti keskmistest, koolikiusamine on väike, õpilased täidavad enamasti koolikohustust, lasteaiateenusega on vanemad väga rahul.

Toimivad mitmed erinevad juhtumi- ja koostöö võrgustikud partnerite vahel, olemasolevad spetsialistid on kvalifitseeritud. Koostöö erinevate ametnike vahel on ebapiisav, rahvatervise teemaga ei tegeleta omavalitsuses süstemaatiliselt, puudub vastutav ametnik. Kasvanud on teadlikkus noorsootöö vajalikkusest. Puudus on tugispetsialistidest (logopeed, eropedagoog, sotsiaalpedagoog, teatud ainete õpetajad).

Paranenud on IT-alane võimekus - korraldada kohtumisi internetipõhiselt, mis hoiab aega kokku, ei kulu aega sõitmisele. Mõnikord vajab selgitamist rollide jaotus ja vastutaja osa, aga olukord on paranenud. Välja on joonistunud kaasamisoskuste ning andmekaitsest teadlikkuse arendamise vajadus.

TUGEVUSED

- eelarvetulude kasv

NÕRKUSED

- kaasamisoskuste ebapiisavus

- mitmete erinevate juhtumi- ja koostööõrgustike toimimine
- IT-alase võimekuse kasv
- andmekaitse teadlikkuse ebapiisavus
- tugispetsialistide puudus

Juhised

Hinnangute ja trendide puhul järgitakse ühtset skaala hindamise põhimõtet.

Abiks hinnangute andmisel:	Abiks trendi hindamisel:
<ul style="list-style-type: none"> ● Väga hea – olukord on väga hea, näitaja on oluliselt parem kui Eesti keskmine, teenus/tegevus on väga hästi korraldatud, kvaliteetne, kättesaadav ja tõhus; samuti märkida "väga hea", kui teenuse/tegevuse järele puudub KOV-is vajadus, kuid on võimekus vajaduse ilmnemisele reageerimiseks. ● Pigem hea – olukord on pigem hea, näitaja on parem kui Eesti keskmine või sarnane keskmisele, teenused/tegevused on üldiselt hästi korraldatud, kuid esineb puudusi üksikutes aspektides. ● Pigem halb – olukord on pigem halb, näitaja on veidi halvem kui Eesti keskmine, teenused/tegevused on küll olemas, kuid esineb puudusi mitmetes aspektides. ● Väga halb – olukord on väga halb, näitaja on oluliselt halvem kui Eesti keskmine, teenus/tegevus sisuliselt puudub, kuigi selle järele on vajadus või teenus/tegevus on sisuliselt olemas, kuid ei vasta vajadustele (esineb olulisi puudusi). 	<ul style="list-style-type: none"> ● Paranemas – aasta-aastalt on toimumas muutus positiivses suunas, näitaja on muutumas Eesti keskmisest paremaks, teenuste/tegevuste korraldamine on muutunud tõhusamaks või kvaliteetsemaks. ● Stabiilne – märgatavaid muutusi ei ole toimunud. ● Halvenemas – näitaja on liikumas halvemuse poole, näitaja on langemas alla Eesti keskmise või teenuste/tegevuste pakkumine väheneb või ei suuda vajadusega kaasas käia, ressursid vähenevad.

Kasutatud allikad